

Al seu marit estimat
 vé á portarli la corona,
 pero com qu' es molt bufona
 y aborreix la soletat,

De dijous á dijous

HEM passat tot l' ayy parlant de 'ls vius; justiprehant en tot alló qu'ens es estat possible, 'ls graus de vivor de quiscun. De las cinquanta duas setmanas que té 'l any, bé 'n podém dedicar tan sols una, mes que sia per anyorarlos, als pobres d' funts... que de la certesa de sa salta no 's cal pas duptarne gens ni gota, y aixís de passada, paguém tribut á la costum de parlar de 'ls morts, establerta en consemblant diada per LA TOMASA.

Al repercutir sas profundas batalladas, cayent acompassadament pe 'l demunt de la Comtal Ciutat ab tons melangiosos, y escampantse 'n arreu arreu per tot allá hont arriuan sos remors, lo primer que se 'ns en ve á la memoria, es que en lo Parch de Barcelona, hi ha una que fou iglesia de la Ciutadela, que 's va salvar de 'l enrunament general, per la Revolució de l' any 68, á títol de qu' arriuvés á ser «Panteó de Catalans ilustres» acort raticat p'els Ajuntaments molts vegadas en ocasións solemnes, y com si res... las portas tancadas y barradas; ni menos s' en cuida ningú ni es probable que s' en recordin may mes. ¡Pobres morts!

O si no qu' ho digui en Bretón de los Herreros en sa may massa alabada comedia *Muèrete y verás...* ¡Si 'ls vius tenim prou feynas per nosaltres!

Fem un xich d' historia, mes no s' espantin, que no ho pendrem de gayre lluny.

Comensava el mes de Juliol de l' any 1895, quan se moría 'l pare y 'l mestre ensemps de la dramática catalana en Frederich Soler, Creador de 'l Teatre Regional de la terra... don Serafi Pitarra, que ab sas comedias, havia fet riurer y plorar á sa voluntat, tota una generació; trasbalsant son enterro tota la Ciutat, que va respondrer de manera impensada, acapañant flors y coronas, per vessarlas demunt la tomba del plorat poeta com no s' havia fet may per cap mes, contant' hi en Clavé que feya anys que jeya en l' olvit.

Allavors, entre mitj d' aquell batibull, fou acordada per l' Ajuntament de Barcelona, l' inauguració de 'l «Panteó» ab el sepeli d' en Soler y d' en Clavé, quinas despullas, dormen plegadas en lo mateix *Sarcófach* de 'l Cementiri vell, per gracia de la familia de 'n Clavé.

Ja per aquellas fetxas, els regidors se pensavan que tot estava á punt p' els enterraments y veraderament lo cert es, que segons dictats dels arquitectes municipals, tot era per fer y encara ho deu ser á horas d' ara, després de vuit anys, mentrestant els morts jauhen tranquilament en sas tombas.

Altres bons patricis ben dignes de serhi enterrats com «ilustres», s' h' in mort darrerament, que la tasca de la Seca, no s' acaba pas may, però del «Panteó de 'ls il-lustres», ja no s' en ha parlat mes, ni sembla que ningú s' en recordi. Potser els vindrá á

la memoria, el dia que 's mori un d' aquets ricatxos, que tenen diners per pagar' ho tot, y á las horas lo tal «Panteó», será no mes que de richs, sense ser ilustrats tan sols.

Som á l' any 1877; presideix lo Consistori de 'ls Jochs Florals, l' ilustre general, fill de Catalunya, Don Antoni Ros d' Olano; es son primer mantenedor lo sabi republicá y may prou plorat amich, en Gonzalo Serraclara; quan descubreixen, entre mitx de la munió de composicións presentadas al certamen anyal, un poema epich, de gran valer, anomenat *L' Atlantida* obra gegantina, vigorosa y genial, pulcra en sa parla y model en son genre, que resultá filla d' uu jovenet vigatá de gorra musca, en Jascinto Verdaguer, que desd' aquell punt y hora, fou aclamat lo poeta de la terra.

Protegit pe 'ls potentats fa sa carrera eclesiástica; mes víctima de sas rancunias cau foll de malaria y passa un etern calvari, prenent accent son estre mistich; ningú s' en recorda d' ell, sols la gent republicana 'n feu esment; després de sa mort, quan ja no s' hi es á temps, venen las lloansas, y son enterro n' es un altre devassall de llors y de coronas, ab quin valer, podían mes be haverl' auxiliat en vida. Lo moñ dona aixó; y la nostra terra per excés individualista, sempre cau per aquest costat.

A corre-cuyta 's busca enterrament decorós per mossen Cinto, mes de 'l «Panteó» de Catalans ilustres, ni menos s' en parla.

Talment com els gladiadors romans, cercavan la postura mes ayrosa per morir saludant la patria, aixís mateix lo doctor Robert, va tenir la sort d' atraparla. Fou en tot ben sortós. Ab la copa de Xampany á la mà; dringantla per sa terra tant estimada, després d' opípar banquet, va morir lo «leader» del Catalanisme, qu' encara ningú ha substituít, ab tot y ser lo capitost de tan nombrós y rich estol, no li ha valgut.

Lo «Panteó» de Catalans ilustres, resta verge de despullas d' homes immortals, es encar' per estrenar; no s' hi ha fet encara res... ¡y tants anys com han passat!

A tots deu Barcelona, lluhida sepultura si 's vol honrar, honrant la bona memoria de sos fills preclars; á n' els qu' hem anomenat, com á en Rius y Tauler, á quin geni 's deu l' ensanxe de la Ciutat, font d' inmensas fortunas y esbarjo de 'ls vivents; á en Cerdá, l' autor de 'ls plans d' engrandiment; á en Víctor Balaguer, lo poeta líric, restaurador d' els Jochs Florals, ara tant ensopits com ants creadors de las bonas lletras y tants de altres, qu' ara no 'ns venen al cap, que per tots mou son batall LA TOMASA per sa diada commemorativa.

Al agafar la ploma, prou volíam teixir frondosa garlanda, y ara reparém que no mes hém sapigut espigolar modesta sempreviva.

No 'n tenen pas ells la culpa, d' haver caygut en malas mans; la voluntat fou ferma, mes que sia feble la ma d' en

CALIXTE PI Y XARAU.

¿ ?

A n' aqueix hermós panteó,
tan artístich y luxós,
jau un lladre poderós
que robá mes d' un milló.
Mentres qu' aquí á nostres peus,
ab quatre fustas tapat,
hi descansa un home honrat
que may tingué dos rals seus.

A n' aquí descansa el cos
del valent que 's coneixia
mes decidit. Va morir
de un susto que va tenir,
ja 's pot dir,
perque va tronar un día.

J. V. O.

FUNERARIAS

Si passant pe 'l cementiri
trovas un ninxo tapat,
ja pots estar ben segur
qu' allí dins hi ha algú enterrat.

Al cementir va tothom
ab la cara tota trista,
al cementir va tothom...
menos aquells que ja hi viuen.

A. RIBAS Ll.

Somni felís

Aquesta nit he somiat
que m' hi mort, y allá en ma
tomba
lluny dels desenganys del mon;
gaudia la pau mes dolça.

Las ditxas y tots els plers
que en la vida ningú trova,
restavan á mon entorn.
¡Quin estancia mes hermosa!
Allí no hi sentia 'ls crits
desaforats de ma sogra:
allí no 'm feyan sermons
los zels intims de ma esposa:
Sols era un plaber sens fi
entre sombras delitoses
lo que 'm tenia corprés
de nou goig dins de ma tomba.

De pet jo que sento uns crits
espatarrants; m' indisposan,
y 'm trencan 'l somni d' or.
Eran la dona y la sogra
que ja de molt dematí,
lo mateix que dugas bojas,
se tiravan plats pel cap
armant infernal tabola!

RAMPELLS

Calaverada

Serena y clara es la nit,
la lluna 's mostra esplendent;
al Camp Sagrat no s' hi sent
ni 'l clamoreig mes petit.

Un cadavre, fret y mut,
creyent que ningú l' observa,
obra sa tomba, ab reserva
sortint de dins l' *ataut*.

S' aixeca: lo cap s' arregla,
's pinta un xich las parpellas;
's corda be las costellas,
y ls dits se coloca en regla,
's tira, á sobre, una capa,
's posa el sombrero be...
(y amagat, no se que hi te,
que ab molt de cuydado ho tapa)

Y trist y malhumorat,
quan arreglat está així,
emprén avall son camí
corrent com desesperat,
y com sageta, brunzent
passa vint-y dos carrés
y al arrivá al vint-y tres
en sech, se para al moment.

S' assenta, y ab precaució,
treu lo qu' amagat tenia,
y... arrenca una sinfonia,
d' un destrempat guitarró;
segueixen á la tocada
alguns cantars... de granota,
ab una veu, que s' hi nota,
qu' está bastant rovellada.

Y á s' aymia boy cantant,
passa tros horas, *de mori*;
pro aquesta deu dormir fort,
que no 's mou de dins... roncant.

Pro l' *esqueleto* empipat
ja, do tant tocar, s' encega,
y al ninxo un cop de cap pega,
qu' el deixa casi esbotzat.

Mes ¡oh! com se desespera
al observar, que s' aymia,
á sos acorts. li fregia
ab un' altra calavera.

Y foll de desesperació
als dos desconjunta els ossos
y 'ls deixa tots fets á trossos
sols á cops de guitarró..

Donant, ja, per acabat,
lo plan de venjansa fera
s' en va el pobre calavera
sens rumbo determinat.

Quan arriba de moment,
á un puesto, qu' hont es no sab,
's pega sis tirs al cap,
y... Descansi en pau... Amén.

V. CALDES ARUS

LA CORONA

A mon fill

La corona que 't dedico
no es de flors artificials;
de porcelana, or ni plata:
no es comprada ab vil metall.

No es luxosa, es molt senzilla,
pero es més noble, es mes gran,
que las que son d' or, de plata,
y de flors artificials.

Es teixida ab recorts tristos
que mon cor han destrossat;
ab pensaments que no fugen
de ma pensa un sol instant;
y ab llágrimas que son símbol,
del meu amor paternal.

BONAVENTURA GUELL

Premiá de Mar, Octubre 1903

Cantarelles

Festejém ma bella aymada,
festejém ab tot ardor:
lo festeig es nostra vida;
casament, fora la mort.

Has tingut trenta promesos,
y jo faig lo trenta un;
com també 'n festejo d' altrás,
pensa que no só difunt.

BATANER DE MANLLEU

Te... re... rí... Te... re... ré...

ANUNCI

Per ordre d' un servidor,
se posa en coneixement
que si algú de tots vosaltres
per casualitat trovés
una dona que no 'n sembla
ó per mes senyas diré
que fa cara de lleona
y te unglots com l' esparver,
per favor jo li demano
se l' hi donguí aculliment
tot el temps que necessiti
per esperar l' hora cruel
que la Mort vulguis no vulguis
se l' emportará á l' infern;
y d' aquest modo, lector,
potser lliurat jo 'm vouré
de fé algun assassinat
perdent l' honra y lo demés,
puig aquesta rara dona
vull qu' ho sapia 'l mon eter,
la tal dona, n' es.. la sogra
que está donantme torment.

PERE BON-NOY

Per la copia,
R. CAMPINS Y SERRA

CAP EL CEMENTIRI

Carri

Tot l' any no llensa una llàgrima,
pero en aquesta diada,
sembla de tant gust com plora,
qu' estigui passant bogada.

LO CEGO CLIMENT

I

EN una casa de pagès d' un poblet no molt lluny d' aquí, hi habitava una família bastant pobre á qui la mort arrebatá 'l cap de colla ó siga 'l pare de quatre fills que deixá; entre 'ls quatre hi havia una noya soltera, d' uns vintiquatre anys d' edat, caracter prompte y envejosa sempre de qui tenia mes qu' ella. En Daniel, lo fill mes gran, fet y pastat ab sa germana, també portava escrit en sa cara, l' orgull, l' enveja y l' avaricia, d' aquets que no tenen compassió ni als seus mateixos germans nascuts d' unas mateixas entranyas. Los dos restants eran mes bons que 'l pa que 's menja. El segón era minayre, en quin ofici 's feu malbé la vista quedant cego completament. S' apiadava d' aquest lo mes petit, anomenat Hilari; sortia en sa defensa sempre y quan els seus jermans se disputavan en contra d' ell.

Arrivat el dia que havían destinat per repartirse la pobresa que 'ls deixá el seu pare, en Climent 'l ceguet, s' amagá en un sota-escala per escoltar, (lloch hont no sabia cap dels seus germans, sols el petit, que si ocultava) mentres els tres disputa van calurosament pels pochos mobles y utensilis que hi havían.

Feta la repartició y vejent que no contavan ab el ceguet, digué l' Hilari:

—Y á en Climent ¿qué li toca?

—¿A n' en Climent?... En Climent te que vá á captar y no li falta res; bastant ho necessitem nosaltres, — respongué en Daniel.

—¡Just, no mes faltaria això! —continúa la Sinforsosa, la noya, que ja esperava respondrer ab un pam de boca oberta, — després de mantenirlo per quatre rosegóns de pa que en lo sarró 'ns porta al cap vespre y carregá 'l mort... qu' encare tinguésem de ferli part... ¡que capti! ¡que capti!

—Que per ventura no te rahó de reclamar lo que 's seu? ¿Que no es germa? E l, que sempre havia treballat en las minas perdenti la vista, avuy cego y abandonarlo?... Lo que hauriam de fer, fora deixarli tot, puesto que no pot guanyarse la vida com nosaltre, qu' estém bons y sans per treballar.—digué l' Hilari y á lo que contestá tot seguit en Daniel:

—Dónali la part teva y encarregat del mort ja que tant el vols..

—Aixó, seguí Sinforsosa.

—¡La part que li toca reclama!

—¡Tu li reclamas! y que la te ben cobrada; y després... ja t' ho he dit, si tant el vols...

—¡Climent! — digué ab veu alta l' Hilari.

—¿Que vols? — contestá 'l ceguet.

—Vina.

Sortí aquest del sota-escala y s'acostá al grupo dels tres.

—Ascolta: desd' avuy viurás ab mí, ab mi sols, ma casa serà casa teva. ¡Sempre serém bons germans!

—¡Gracias, gracias, Hilari! ¡Deu t' ho pagarà! ¡abassam fort! —respongué Climent abressantlo y cayentli dos llágrimas cara avall.

II

Ab la ma estesa, y assentat al peu d' un caminal hont no hi passen mes que 'ls treballadors quan van y tornen de la seva feyna, está en Climent allí per si li donan alguna almoyna durant el día. Al tocar las set, torna cap á casa del seu germá Hilari; y aixís va passant la vida.

En algunas horas del día reb la visita d' un noyet de uns sis anys d' edat, viu com una centella; no gasta gayre salut y esperan de un día á l' altre la seva mort. ¡Pobret! no hi ha día que 's descuydi d' anar ab la minyona á visitar al seu company estimat en Climent, el ceguet, pera portarli el menjar que li guarda tots els días.

Los pares de l' Enriquet, que aquest es el nom del referit noy, están en bona posició, tenen la seva renda y ell es úaich fill, la nineta dels seus ulls. Tot es donarli gustos y distracció, principalment la d' anar á veurer á n' en Climent, que li explica quentos y historias de la seva infantesa. ¡Y ab quin gust l' Enriquet l' escolta! no hi falta cada tarde; aixís que acabá de dinar se n' hi va ab la criada, 's llenca als brassos d' en Climent y fentli un peó diu:

—¿Qué t' l, ha fet gayre?

Climent, buydant el saquet, li ensenya la poca caritat que ha recullit durant el día.

—¡Que poca cosa!... ¡Pobre Climent! —exclama el noy donantli vianda per que la posi á dintre el sarró.

—Tingui, posemhi aixó y quedarà mes plé, y are entre tant mentres es calent, menjis aquest platet d' escudella que li farà molt be, sempre m' ho diu la mama que l' escudella es lo que més alimenta; menji, menji.. ¡Pobre Climent! —continua, contemplantlo mentres merja. Y ab veu baixa diu á sa acompañant:—¡Pobret, qu' es desgraciad!

En Climent está possehit de un *oido* molt fi, y sentint lo que l' Enriquet acaba de dir, un xich agegantat per l' eco, diu:

—¡Oh, si, Enriquet; tots els cegos son molt desgraciats!

III

Passaren días y días y l' Enriquet may venia. En Climent, que ab ansia l' esperava no 'n sabia res; no mes que un ser zill recadet que li portá una tarde la minyona aquella de part de l' Enriquet, dihentli que estava malalt y que 's veyá obligat á haver de fer llit. Desde llavors, en Climent no fa mes que preguntar per saber noticias d' ell, y no trova á ningú que 'l puga enterar del estat en que 's trova el seu estimat de l' ánima. Estava ansiós de saber quelcom.

Ab son *oido* fi, sentí un día per lo caminal, el trepitj de varias personas, que ab veu molt baixa y seriament conversavan, el cantar dels capellans y algún altre detall que li feren creure lo següent:

—¡Aixó es un enterrol... ¡Deu meul... ¡Si serà que l' Enriquet s' ha mort!...

Per desgracia no va equivocar-se. El primer transeunt que pasá, al preguntarli, li notificá la fatal noticia. ¡Era l' Enriquet!

Quan passaren el difunt per devant d' ell, y al sentir murmulls entre un silenci sepulcral, y la for-

tor de la cera de las atxas que cremavan y 'l perfúm de l' incens... s' aixecá desesperadament cridant:

¡Enriquet! ¡Enriquet!

¡Y arrancant en amarchs plors se posá á corre seguint el rastre d' aquell perfum!

¡Per desgracia y sens que ningú l' aturés.. caygué de dalt baix d' un barranch que 'l rebé en son fons donantli mort!

Avuy al cementí s' hi veu un pantedò magnífich hont descansan los restos de l' Enriquet; al costat d'

aquest, á poca distancia, y á terra plana, un sembrat de floretas blancas ab una creu de pedra al mitj.

Lo día de la Conmemoració dels Difunts, jo hi era; hi vaig veurer á un jove d' uns vintitres anys d' edat: era l' Hilari. Tenia els ulls plorosos, vestia brusa negra, sota d' ella hi portava una corona de sempre vivas, que la col·locá sobre la creu de pedra hont á quatre ó sis pams de fons cuberts de terra, hi descansan els restos del seu inolvidable germá lo Cego Climent.

J. MORET DE GRACIA

LA VUYTADA

Empipat 'l gas Lebon ab aquet ditxós gas d' aygua que pretén ser preferit pera fer llum á las casas y per lluminá 'ls carrers ab una claror mes... clara, sens tení en compte jinetis! que sempre, per mes que fassia ha de sé un gas... aygualit per lley natural ¡no falla!, com á protesta evident se va declarar en vaga divendres y 'ls jorns següents de la passada setmana.

(Quan surti eix número á llum, no se si llum farà encara)

Lo Lebon te més orgull que 'l gas de La Catalana, per més que fassin llum junts, may s' han pogut veure massa, per celos; y així 's comprén que 'ls dos fassin mala cara y ho fassin pagá als vehins que, á las foscas y tot, pagan metros y metros de gas que, á la curta ó á la llarga, sempre, ben midats, en lloch de metros, son mitjas canas.

De La Catalana sols me recorda aquella vaga de fa mes de vint anys quan nostra ciutat governava l' Aldecoa, que sigué famosa per la semblansa que tingué nostra ciutat ab un poblet de montanya.

'Ls llums de ganxo, llumets y llumaneras anavan, pot dirse, á estira-cabells... ¡Ni un sol metxero llum daval! Pro may mes s' ha declarat en vaga La Catalana

d' un modo tant radical...

¡Té un gas molt més formal ¡vaja!

quan Donya Electricitat comensá 'ls travalls de *zapa* canalisant 'l sub-sol per instalarse ab *gran barra* aquí en la nostra ciutat com si aquí fos á sa casa, ja volia 'l gas Lebon tentá al de La Catalana per declarar-se tots dos, en só de protesta, en vaga; empró aquell, reflexioná que fóra en vá l' apagar-se, y que, al contrari, 'l lavois tindria molt mes agallas la Electricitat perque seria més necessaria.

Pro, d' alashoras ensá sempre ha fet mes mala cara lo Lebon gas orgullós y més *fanaler* que l' altre.

Ara no faltava mes que aqueix projectat gas d' aygua per ferir sas pretensions y tornar á las *andadas* ab son genit retossut declarantse tant en vaga que ha acabat la poca de serietat que li quedava.

'Ls perjudicis causats á totas, totas las classes comercials y industrials han sigut tant y tant graves, que no li perdonarán sa gran malifeta d' ara deixantlo sempre apagat y tornantse... *electrisadas*.

¡Y 's diu *Le-bon* aquet gas tant dolent, 'l papanatás ... ¡que 's quedi sols fent *fanals* pe 'ls carrers, y encare gracias!

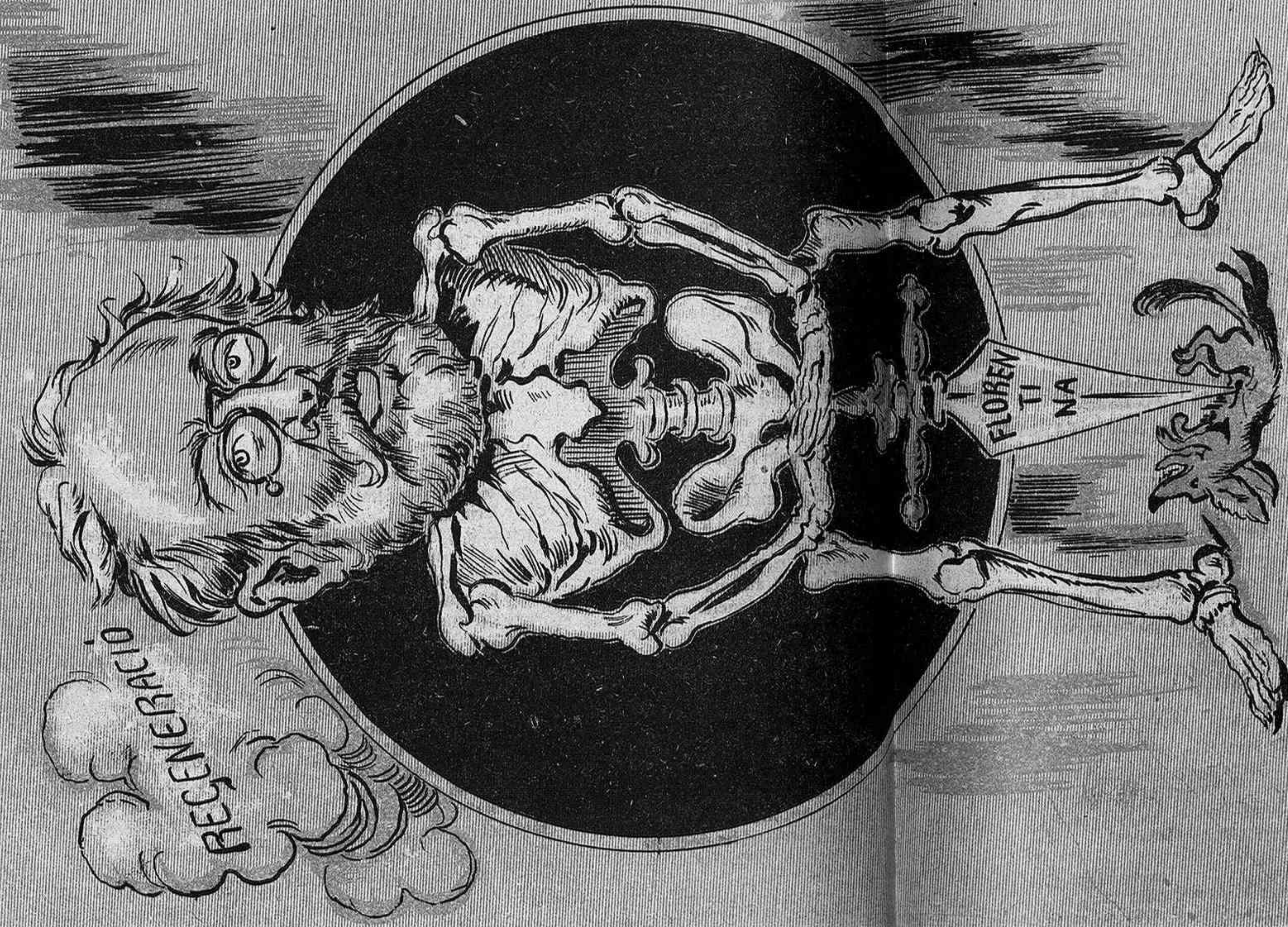
*
**

L' aspecte trist ó de dol que sense gas presentava la nostra ciutat comtal, aquella cara de llástima dels carrers en sente fosch que cementiris semblavan, resultá ni fet exprés en vigílas de la diada dels difunts ó bé dels *morts*, que en las tenebras descansan, d' aqueix dia que cad' any dediquém á algú de casa qu' hem estimat en eix mon de miserias y desgracias.

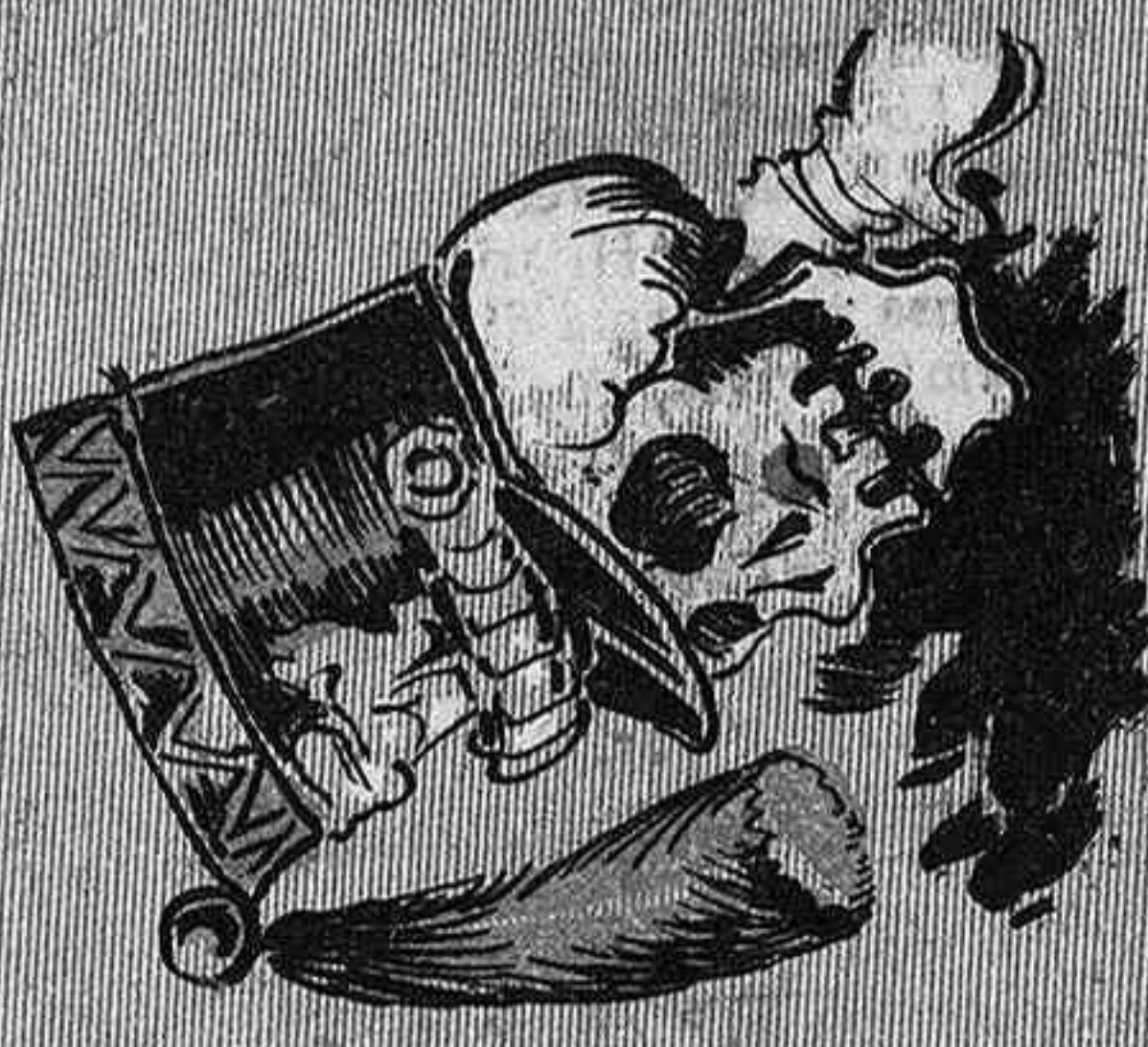
Aqueix jubileu anyal als Cementiris iguala totas las classes socials desde las mes elevadas que lluheixen panteóns y seguint per las mitjanas que ninxo poden tenir fins á las classes mes baixas que 'ls cossos han d' enterrar á pilots en la fossana. Tanta podridura hi ha en unas tombas que en otras. Per' xó resulta per mi, allí dins ridiculizada la vanitat d' aquets richs que mils y mils duros gastan aixecantse monuments que no mes cuchs, pols, rés, tan- Pro, no vull filosofar can... y poso punt, perque encara 'm posaría de mal humor aquesta *vuytada*.

PEPET DEL CARRIL

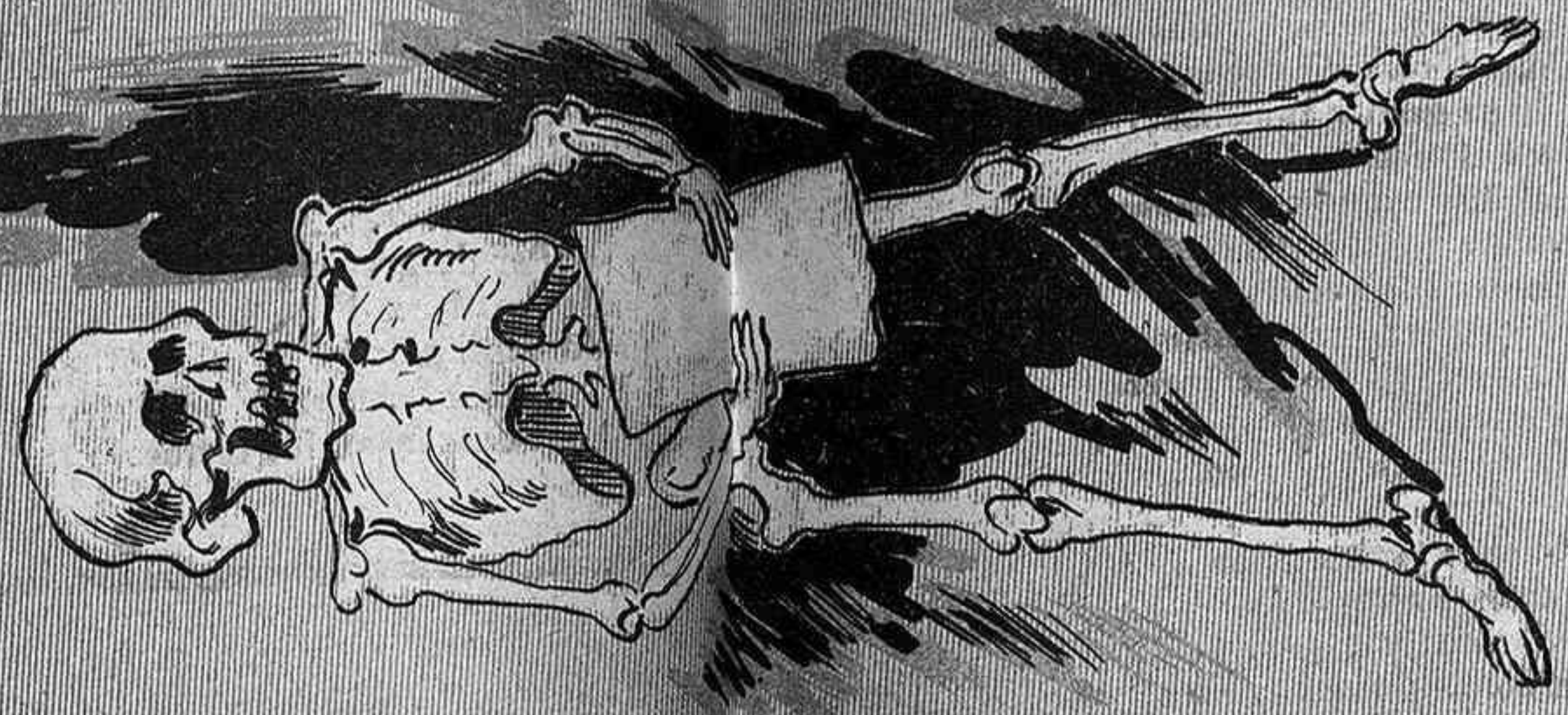
MORTE

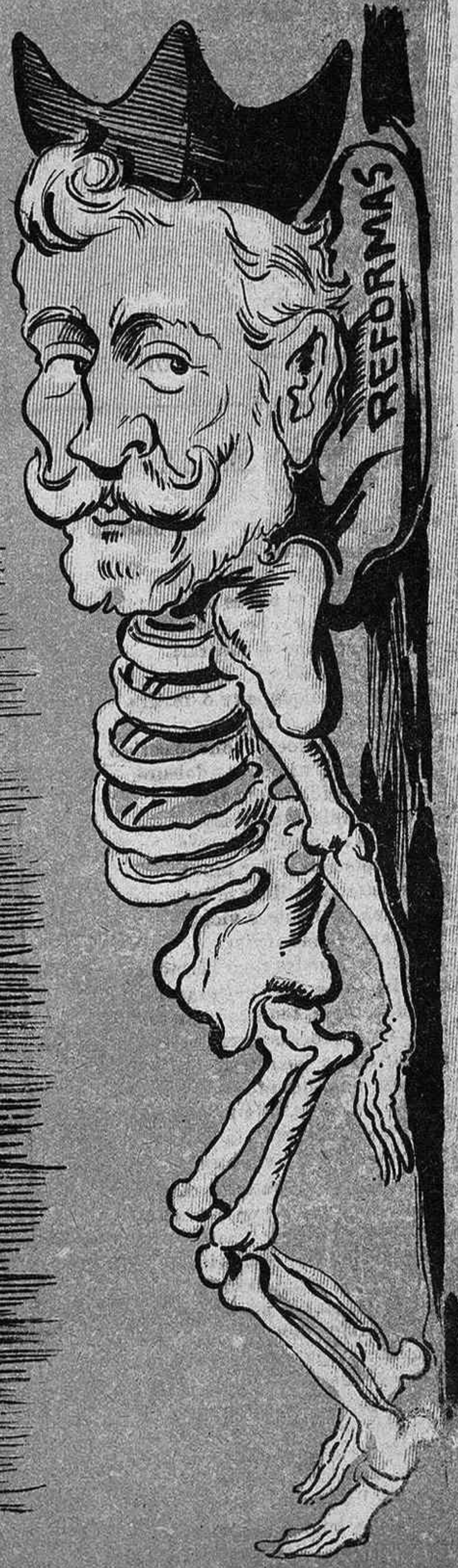
De la seva daga no 'n donan ni una pelá...
y s' ha mort ell mateix ¡pobre Silvela!

Requiescant in pace
¡La Fusió!

En Samaranch vol que voti aquest any peis de
La Vell.

En Manla que fou polítich molt potent
ja es un mortt que viu de cos present.

¡Coronas!

Recordo que vaig visitar lo cementiri
vejent que allí 'ls *tortells* son un deliri
puig sols formi rodona
¡qualsevol embolich fá de corona!

Dos viudas afligidas
van durhi dos *tortells* com *salva vidas*
y ab pena verdadera
van anarsen després ¡á la... MUSCLERA!

Casats 'néusen del mon
¡No falta qui á las viudas las *compon!*

QUIMET DE LAS COPLAS.

No es lo que sembra...

A molts los causa horror, pena .. y martiri,
entrar un sol moment á un cementiri;
puig temen de 'ls difunts la trista sort
y creuen que allí dintre tot es mort.
A mí no 'm causa horror ó be desvari,
ni cosa consemblant, sino al contrari,
mon cor se sent felís y ab goig respira
sempre que la ocasió m' empeny ó 'm tira
á un cementir, per gran ó xich que siga...
no hí ha en el mon un lloch ahont jo 'estiga
mes bé, ni mes á gust, ni ab mes dolura,
que aprop de una florida sepultura...

M' agrada contemplar una fossana...
l' últim destí de la materia humana;
la caixa dels secrets que lo cor tanca,
hont sobra lo misteri y la llum manca...
lo lloch hont tenen fi virtuts y vicis,
riquesas vanitats y sacrificis...

M' agrada contemplar las flors hermosas
que naixen en las tombas misteriosas...
Es qu' on aqueixas flors, tendres y puras,
nascudas sobre de las fossas duras
y creadas pel baf de un necroteri,
jo hi veig en cada una, no un misteri,
sino un pur raig de llum... una fé inmensa, ..
qu' enamora mon cor y atrau ma pensa
á regions d' esperansa y de ventura...
lluny de la mort y de la fossa obscura...

Jo veig en eixas flors, tendres, mimosas,
imatjes celestials, visions hermosas
qu' encisan la meva ánima entristida...
jo veig en eixas flors torná á la vida
los que un jorn va llensar la mort traydora
a' ventre d' la fossa que devora ..

Jo veig aprop d' aqueixas flors gemadas
voleyar papellóns d' alas dauradas,
que miman y festejan ab dolura
aquells dolsos esclats de sepultura ..
Y en eixos papellóns de finas alas,
cuberts de polsím d' or, de llum y galas,
m' apar que hi veig l' amant d' ánima pura
que un jorn rendit caygué á la sepultura...

Jo sento allí en la brisa que butzina,
una cantada dolça, suau y fina,

un himne estra y que 'ls músichs tots ignoran,
compost de sons gentils... sons qu' enamoran
y ubriagan totalment ma pobre pensa,
fentli sentí una ditxa gran y inmensa...
Es que en aqueixos ritmes de dolura,
que la brisa ab estrany compás murmura,
je hi sento los sospirs y las caricias,
las queixas, los pesars y las delicias,
d' aquells que un jorn sufriren y estimaren
y en brassos de la mort, tristos marxaren,
sotmesos, de ulls tancats y muts los llabis,
á saber lo que ignoran tots los sabis...

En fi; jo veig y sento tantas cosas
estranyas, agradables y grandiosas
sempre que poso 'ls peus á un cementiri,
que no 'm causan dolor, pena ó martiri,
sino que al contemplar bellesa tanta
mon cor se sent felís y ab goig s' encanta
apreciant las grandesas de Natura
y los misteris de la fossa obscura.

E. REIMBAU PLANAS

GEMENTIRESGA

SONET

Fa quinze días justos que la mort
ab fressa d' aprop meu va treuret, Pona;
á tu la esposa lleal, la franca y bona ..
Deu meu, Deu meu! que negra n' es ma sort!

No estranyis que al teu ninxo, per recort,
no hi vingui á col·locarte una corona
puig se que á tu las flors tan se t' endona
y el sentiment per mi fora igual fort.

Sens tu no visch, puig t'inch tal desconsol
al pensar que las nits las passo sol
y que la por fins fa desesperarme
que, juro pel meu nom, verge del Carme!
demá mateix, avants que surti 'l sol
m'en vaig á... buscar dona per casarme.

J. MONTABLIZ

MORTS Y VIUS

Primé es la obligació... ó viceversa

—Ayiat farà mitj any que va morir-se;
¡ay pobre marit meu, tant que l' aymava!..
—Sosseguis.

—Ay, Gregori, no 'm pensava
que tan jove tingués d' aná á podrir-se
—Resignis de sa sort, y no afligir-se.

—Tan fresch y tan grassó que 's conservava!
Quan hi penso... ¡ay Senyó!

—No sigui fava;
vosté ha de procurar de no entristir-se.

—No puch, creguim; me 'n vaig ara una estona
al lloch ahont reposan els seus ossos,
de pas li endressaré aquesta corona
resant hasta que 'l cos me caygui á trossos.

—Calma, y hasta demá.

—Demá, Gregori,
que 'm podré acompanyá á veure 'l Tenori?

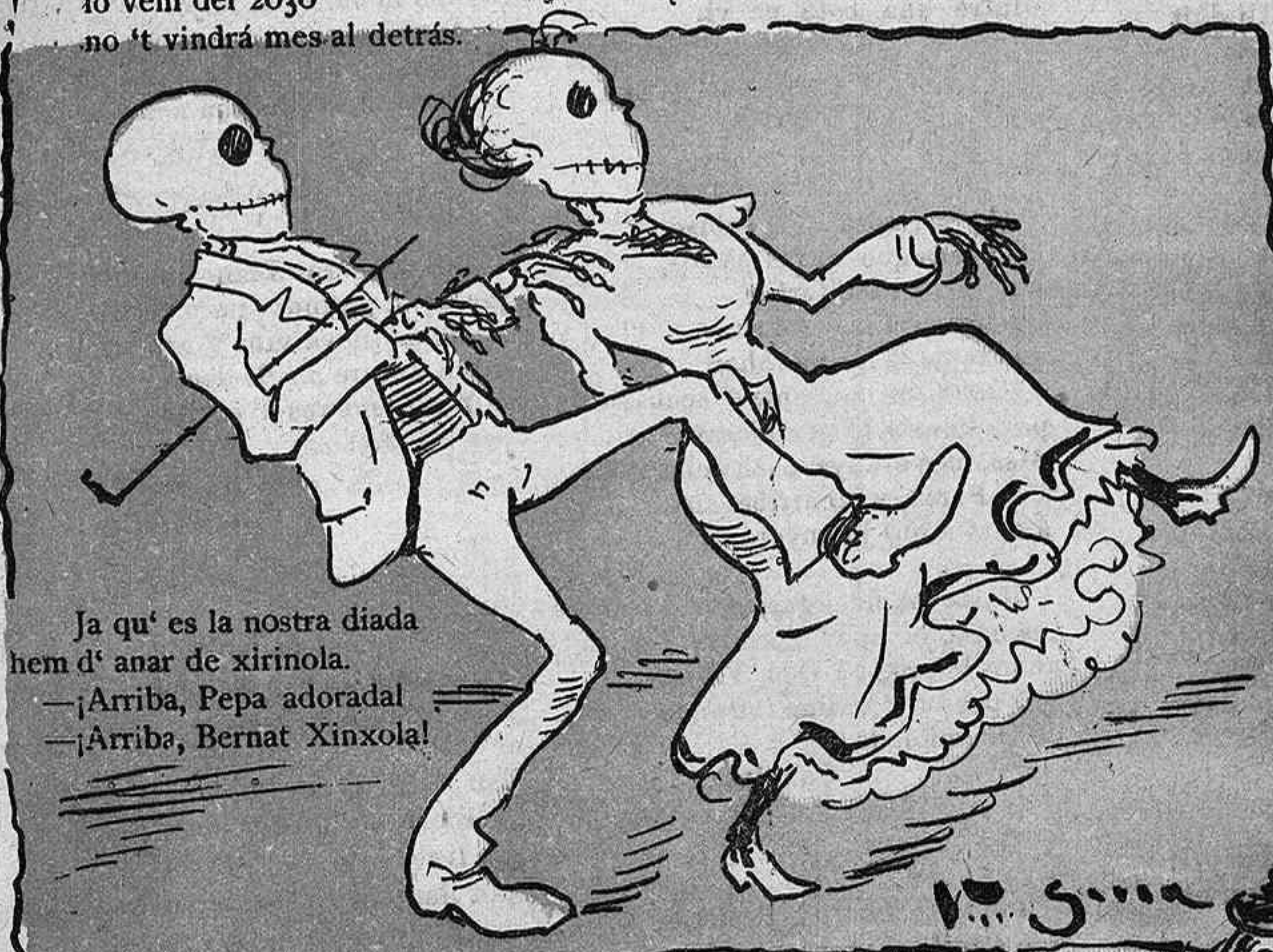
ANTONI DEL SINGLOT

La ciutat dels morts

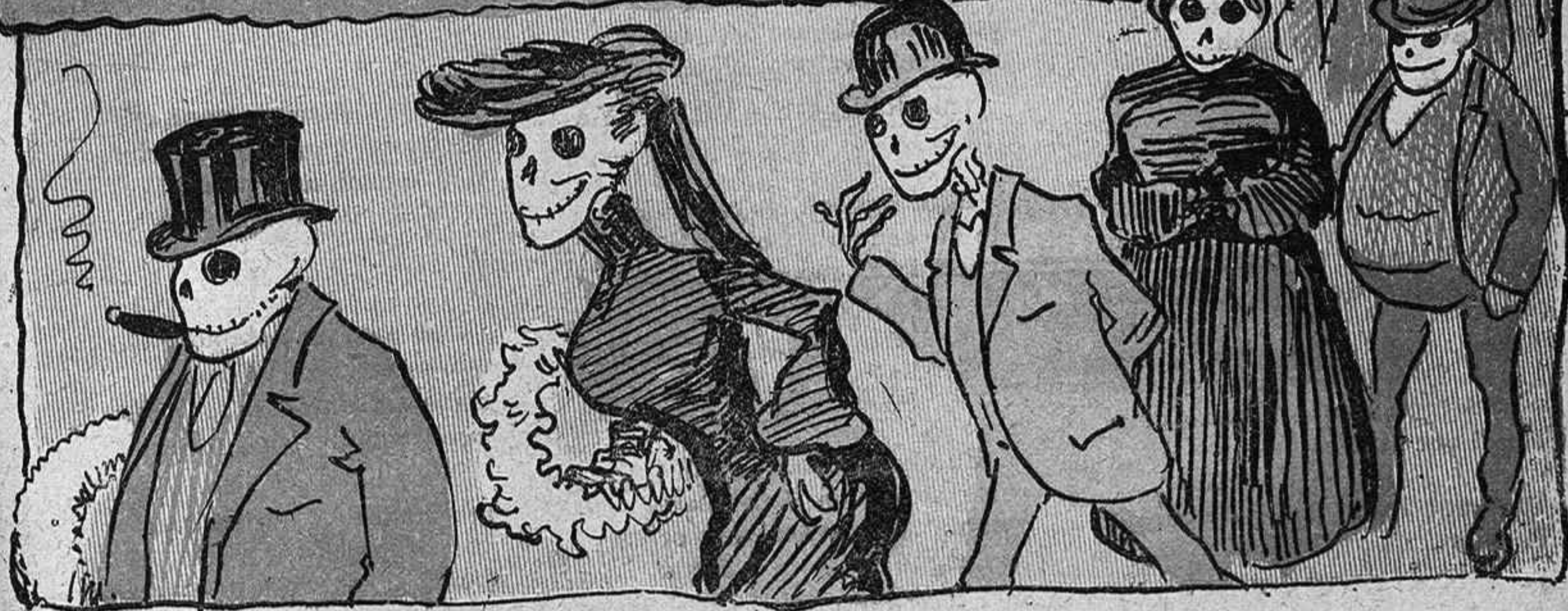

—¿Sabs que penso Doloretas?
Que si no encenen lo gas,
lo vehí del 2030
no 't vindrá mes al detrás.

¡Sense gas! ¡Vaya uns martiris,
si ella no 'm porta dos ciris!

Ja qu' es la nostra diada
hem d' anar de xirinola.
—¡Arriba, Pepa adoradal
—¡Arriba, Bernat Xinxola!

Morts, tots ells molt educats,
qu' abandonan los seus nius,
per retornar la visita
que 'ls han anat a fé 'ls vius.

Epitafis

†
En 'quell ninxo d' allí dalt
que apenas hi toca el vent,
de lo nostre Ajuntament
jau «l' honor municipal»
y en eix qu' está al principal
plé d' adornos y floretas
que el ninxo val mils pessetas,
creu que no es cap simbolisme,
hi descansa el caciquisme
que van tirá à fer... pastetas.

ALBERTET DE VILAFRANCA

†
Aquí jau una coqueta
qu' era guapa y molt ben feta
(quan del tocador sortia)
Si are dins sa caixa estreta
hi hagués mirall, ¡la rabieta
altre cop la mataria!

Q. COPLAS

†
¿Veus aquella creu petita
que hi ha aprop d' aquell xipré?
Donchs. en allá hi ha enterradas
sense que ningú ho vejés
las groixudas pantorrillas
del avi Pantorrillesch.

R. CAMPINS Y SERRA

†
Aquí hi jau un matrimoni
que estavan divorciats,
y are vulgas ó no vulgas
han de viure aquí plegats.

†
—Sento en aquell ninxo Pere
soroll per dintre.

—¿Es vritat?

Fugim, corém, potsé al veurem
la sogra ha ressucitat.

A. DAROCA Y GIRALT

†
Tant y tant li repugnava
l' aygua clara, á n' en Pau Pí,
que á l' estiu sempre 's banyava
dintre una bota de vi.

Y are en pau descansa aquí

COCO DE PALAFRUGELL

†
A VIOLETA
¡Ay hermosa!... ¡si sabias
las penas que 'm fas passar,
pot ser ressucitarias
per tornarm las alegrías
que ta mort me va robar!

¡Quan tos moments s' acabavan
prou tú sabs lo que plorava'
Mes, mos afanys, poch constavan
á la Parca, y no arribavan
á curá á qui jo anyorava!

Morta ma fidel gateta,
ma casa, m' apar l' ermita
ahont hi prega á Deu, Violeta,
sols por tu, l' ànima inquieta
de ta endolada.

Conxita.

ABELARDO COMA

†
Jau aquí 'l barber Pastetas,
que á tothom prenía 'l pel,
pro 'l pobre sense pessetas
molt pelat va pujá al cel.

MARTIR DE AYRUMEYA

†
Aquí reposan las cendras
de la senyora Coloma,
y sempre hi reposarán..
(si acás ningú las toca.)

R. MAS Y ABRIL

†
En eixa tomba reposan
els restos d' en Pepet Porta
qu' un' hora avants de n ori
ne begué cinch de la forta.

UN PETIT AFICIONAT

†
Jau aquí 'l gos de l' Urrecha;
vá morir l' animaló
d' una malaltía al fetje.

Aquí lector te reclamo
que resis una oració
per la bestia... del seu amo.

CATALA - NISTA

†
—Lo geperut Joan Manurri
jau aquí; ¡grandíssim murrí!
'm' enmanlevá vint y un duro
y are encare me 'ls deu Pep.
—Y no tens res d' ell Arturo
per cobrartho?

—Si, ¡lo gep!

J. MONTABLIZ

†
Qui jau aquí no podia
'gafá 'l son de cap manera
y va d rho, 'l trapassera
al doctó don Cloroform.
Tan radical medicina
li ordená encare que amarga,
que li feu vení son llarga,
tant llarga... qu' encare dorm.

RAMPELLS

†
El que descansa aquí, es
tant gros, que 'ls enterradors
fins esclamavan portantlo:
—Ja hém carregat ben be 'l mort.

†
Jau aquí un notable actor
que sa mort qui la causá
sigué *La muerte en los labios*,
¡un drama d' Echegaray!

Aixís ho diu l' inscripció;
pro 'l titol del drama, clar
vol dir que ell va morir per
fumar tants puros d' estanch.

J. MORET de GRACIA

LA CASTANYADA

A mos companys

¡Au, companys!... ¡la castanyada hem de fer altre vegada!... puig tal goig ens ve a brindar de Tots Sants la nit hermosa y el disfrutar se 'ns imposa, ¡qu' hem de fer, donchs? ¡disfrutar!..

Del ví blanch que á tots agrada, aixit d' aquesta encontrada. omplim el porró en senyal de que aymém á nostre terra, tan siga en pau com en guerra, junts, ab amor fraternal.

De castanyas ben torradas ne tenim dos cops peladas

per las mans d' un serafi en forma de castanyera, la mes bella y encisera que pot al mon existí.

¡Ja hi som tots!... ¡Oh!... que m' agrada fer així la castanyada! ¡Au, companys!.. ¡menjém! . ¡bebém en fraternal harmonía! ¡que 's retrati l' alegría en tots els cors!... ¡disfrutém!...

¡Siga aquesta cada anyada la tradicional diada dedicada á l' amiatat, 'ahont poguem tots esplayarnos

y mútuament demostrarnos nostre amor pur y sagrat!..

¡Prou fer petar la xerrada, y ressoni una cantada! qu' aixó ray, tots ne sabém! sía eix cant la despedida per tornarhi ab goig sens mida un altre any; ¡hi tornarem?

¡Oh sí, sí!... que á tots agrada celebrar la castanyada, ¡nostres goigs no son pas tants! ¡¡Per 'xó esperém ab frisansa y ab el cor ple d' esperansa l' hermosa nit de Tots-Sants!!!

F. CARRERAS P.

Campanadas

Diumenge passat va celebrarse l' acte de pendre possessió dels terrenos ahont s' ha d' edificar la Casa del Poble, que mes que casa será una fortalesa aixecada contra 'l caciquisme y la reacció.

En un espayós solar situat en los carrers de Aragó, Muntaner y Casanovas, s' aixecará la republicana Casa del Poble pera aixoplugar als fills del treball. Sens dupte que molts ratas de sagristia y molts taups de boyna procurarán minar sos fonaments, pero será inutil; lo que aixeca 'l poble sols lo poble pot enrunarho.

L' acte celebrat lo darrer diumenge es una manifestació clara de que l' idea republicana viu be i arrelada á Barcelona y que la reacció y 'l caciquisme son mes morts que 'ls morts del cementiri.

Ja que s' acosta sa diada LA TOMASA 'ls dedica una corona de forch d' alls.

Lo diumenge últim al passar per la Ronda de la Univeritat la comitiva que venia de l' acte celebrat en lo solar de la Casa del Poble, va succehir un fet qu' esplicat fa riure, pero que de moment va assustar á mes de quatre.

Lo senyor del num. 29 (bon titul per una pessa) va veure entre 'ls manifestants, ó aixis ho va creure al seu criat, y va posarse á cridar ¡Baldomero! ¡Baldomero!

Los d' abaix cregueren que 'l senyor del num. 29 los deya «embusteros» «embusteros» y posaren al senyor com un drap brut, anant á pujar al pis, pero per sort s' aclariren las cosas:

Si en lloch de di Baldomero, embusteros 'gués cridat, aquell senyor sandunguero podia quedar baldat.

Per fi 'l doctor Cortés, ha arrep'egat la gran breva d' una mitra, en una diócessis que ja 'n tenia, lo qual vol dir que 'l doctor Cortés ha de ser un home de molt mérit.

Causa ostranyesa qu' ara que ja son poquets los que creuhen en certas ton erias, per un sol bisbat tingui d' haverhi dos bisbes, porque es de creure que els mitrats no tractaran de recullir gran número d' ovelles asguerriadas, sinode disminuir la gran feyna de la diócessis de Barcelona.

Sentim no poguer dedicar al nou ocupant de la cadira episcopal ni una corona, ni una humil flor, porque aquest número lo dediquém als morts y l' agraciat es molt viu

Prop estém del Día de Difunts, día qu' evoca en los qu' han perdut sers estimats, recorts tristos, qu' omplan de dol l' anima.

LA TOMASA també ha perdut dos fills estimats, que li pagavan son amor envers ells ab los fruyts de son ingeni. L' un era en Ramonet Escaler; l' altre en Marian Escriu. Abdos mor ren tenint poch mes de trenta anys.

L' Escaler fou 'l primer dibuixant del nostre periódich; l' Escriu n' ompli columnas y columnas de travalls xamosos. LA TOMASA no 'ls olvida.

Al mateix temps LA TOMASA dedica un recort á alguns de sos colaboradors, morts sent gayrebé uns noys. ¿Qui sab si algún d' ells hauria sigut un gran literat? Pero la Mort no respecta res; clava sa dalla lo mateix al ser dotat de talent que al imbécil.

¡A revsoure companys perd ts! Una llágrima pe 'ls que han deixat d' esser!

TEATROS

Setmana de morts, pe lo tant ja es sabut que las novetats teatrals son molt escassas y per lo tant procurarém condensar á fi de no distreure l' atenció que 's mereixen els difunts.

Per tot arreu preparan las representacions de *Don Juan Tenorio* de 'n Zorrilla, que després s' allargará ab *El nuevo Tenorio* de 'n Bartrina y Arús.

A NOVETATS lo fará la companyia d' en Jaume Borrás, ab lo magnífich decorat de 'n Soler y Rovirosa

A ROMEA s' ha estrenat *L' enemich*, drama en 2 actes d' en Pous y Pagés, que va agradar tan poch, que la Empresa l' endemá lo retirá de la escena.

Al PRINCIPAL, la eminent Vitalani ha seguit fent son conegut repertori ab gran aplauso de la nombrosa concurrencia que hi ha assistit.

Al GRAN VIA s' ha estrenat *El General*, de la que va agradar sa música y picaresca lletra, sobre tot los couplets del «peon» y del «perritó» que prompte rellevarán als populars «morrongo» y «lunares.»

Al TÍVOLI — CIRCO EQUÉSTRE debuts molt aplaudits, y prou per avuy...

CORRESPONDENCIA

Catala nista; Anirá.-Sóroma; Hi ha una llibertat tan gran en la rima, que la fa inservible.—Bonaventura Güell; Gracias.—Roseta Serra; Publicarem los pensamientos.—A. Daroca; De vosté acceptém los epitafis.—Marcelino Gallofré; Molt dolent tot.—Coco de Palafrugell; Gracias.—R. Campins; Id.—Sebastiá R. Llèhi; No es a prou be.—J. Vendre l; Lo de vosté tampoch.—Giep Bötalp; *Id de bieno*.—Nemesi Girabau; ¿Vosté desitja que li publiqui 'ls seus versos? Donchs, allá ván, sense alterar ni pera res l' ortografia:

CANTAR

La noia que hio ballu, Pilar,
No megrada gaira Ballar,
Ni tampoc gaira harrambar,
Ni tampoc della disfrutar,
Jia beus hamie meu lector,
Si han hella tin gaira hamor...

Litografia Barcelonesa. — San Ramón, 6

Xistes fúnebres

—Paco, hem d' aná á portar una corona á la mamá,

—¡Ca, noya! potser me la tiraria pe'l cap, pensantse qu' es un plat!

¡M' en hi havia tirat tants en vida!

—¿Perqué 'i portas aquet negre?

—¡Ayí per mi es un gran consol; com qu' estich tan afillida, m' agrada: un criat de dol.